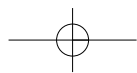
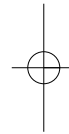
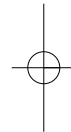

DEEL I

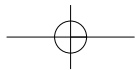

ψ

—

—

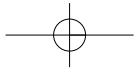

|

Het is een nieuwe lift, pas in de kooileiders opgehangen, en hij is er niet op gebouwd zo snel naar beneden te komen.

* * *

Ze weet niet wat ze met haar ogen moet doen. De voordeur van het gebouw heeft te veel krassen en groeven om aan te zien en de straat achter haar is onwaarschijnlijk leeg, alsof de stad is ontruimd en zij de enige is die daar niets van gehoord heeft. Op zulke momenten is er altijd het spelletje om haar af te leiden. Ze slaat haar leren werkmap open en zet hem schuin tegen haar borst. Het spelletje wordt moeilijker naarmate ze verder teruggaat. De meeste inspecteurs van het afgelopen decennium of zo zijn nog steeds bij het gilde en gemakkelijk te identificeren: LMT, MG, BP, JW. Tot zover mag ze de mannen niet erg die haar zijn voorgegaan op Walkerstreet nummer 125. Martin Gruber kauwt met zijn mond open en goochelt graag met zijn glazen oog. Dikke Billy Porter is een van de oudgedienden, en is daar trots op. Meer dan eens is Lila Mae van een missie naar haar basis, de Put, teruggekeerd, alleen maar om te horen hoe dikke Billy Porter de jongens trakteert op de verhalen over het gilde uit zijn glorie tijd, vroeger. Terwijl hij in zijn commentaar nooit specifiek wordt, is het iedereen precies duidelijk over wie of wat dikke Billy het heeft met zijn schorre, troebele stem. Opstandig tussen de bureaucratische rijen in de Put, steekt dikke Billy's eiken bureau een eindje het gangpad in, zodat hij met zijn zware lijf recht onder een van de plafondventilatoren kan zitten. Hij zegt dat hij het gauw te warm krijgt en op de heetste da-

gen van de zomer glijdt het haar dat hem nog rest uit de vorm waarin hij het gekamd heeft, in losse slierten als de kronkels van een slakkenhuis. Het is een langzaam proces en als je ernaar kijkt is het of je zit te wachten op een nieuwe tijd. Maar uiteindelijk gebeurt het.

Alle inspecteurs die in het verleden Walker 125 hebben bezocht, waren Empiristen. Voor zover zij het kan weten. Als ze in het rapport bij vijftien jaar terug is gekomen, zijn er geen gezichten meer om bij de initialen te denken. Ze herkent de initialen aan de inspectierapporten van andere liften in andere gebouwen, maar heeft de mensen bij wie ze horen nooit ontmoet. JM, bijvoorbeeld, staat ook genoemd in het inspectierapport van de lift die Lila Mae net een half uur geleden heeft verlaten, en EH, daar is ze gaandeweg achter gekomen, heeft iets met versleten remschoenen, iets waar niemand ooit naar kijkt of het moet zo'n Pietje Preciestype zijn. Remschoenen controleren is vergeefse moeite. Van sommige mannen uit de begintijd moeten er in de Put foto's aan de muren hangen. De mannen op die foto's pronken met de voorgeschreven haardracht die toen door het gilde vereist was, waardig en passend geacht voor mannen van plicht en verantwoordelijkheid. De kapsels zijn utilitaire vergissingen die moeten duiden op eer, trouw, broederschap tot de dood. De kapperszaak, twee deuren verder dan het gilde, het pand waar altijd big-bandmuziek vandaan komt, had zich erin gespecialiseerd. Dat zeggen ze tenminste. Sommigen van de jongere inspecteurs zijn nu weer begonnen hun haar in dat model te laten knippen. Een Safety noemen ze het. Lila Mae's haar heeft in het midden een scheiding en omspant haar ronde gezicht als met duizend grijpgrage vingers.

Het licht op dit uur, in deze straat, is het tweederangs grijs van de gettoschemering, een doffe kwikkleur. Ze drukt opnieuw op de bel van de conciërge en hoort een schril mekkerend geluid. Twintig jaar terug in het rapport ontdekt ze een van de schatten die het spel echt maken: James Fulton en Frank Chancre hebben Walker 125 nog geen zes maanden na

elkaar geïnspecteerd. Gezien vanuit Lila Mae's voordelige positie achteraf, is aan dit toeval met gemak de overdracht van de kroon af te lezen. Niet duidelijk, evenwel, waarom Fulton zijn bureau verliet om weer het veld in te gaan. Twintig jaar geleden moet hij al decaan aan het Instituut zijn geweest en allang het stadium voorbij van rondjes door de gebouwen maken, aanbellen bij conciërges, wachten op afgesleten en lelijke stoepen. Dan herinnert ze zich dat Fulton ervan hield zo nu en dan weer het veld in te trekken, om het gevoel niet kwijt te raken. Fulton met zijn roodbruine wandelstok, waarmee hij ongeduldig op een van de ramen tikte die de voordeur van Walker 125 bevat. Misschien waren ze toen nog niet kapot. Misschien heeft hij de barsten erin getikt. Achter zijn initialen noteert het inspectierapport een probleem met de eindschakelaar, een 387. Ze herkent het handschrift van Fultons kamer op het Instituut, van de grote, houten vitrines waarin zijn befaamdste schrijfwerk achter glas, goed beschermd tegen licht en vocht, wordt bewaard.

Wat Chancre aangaat, die moet toen een jonge en snel opklimmende inspecteur zijn geweest. Een beetje slanker, minder gebarsten adertjes in zijn neus. Hij was met het salaris van een beginneling nog niet in staat zich zijn blauwe pakken met dubbele rij knopen te veroorloven, maar zijn positie is sinds die dagen veranderd. Lila Mae ziet hoe Chancre in aarzelende kameraadschap de handen van de conciërge breed omvat met zijn veel te ruime vuisthandschoenen. Het duurt een lange tijd voor je politicus bent, maar hij is met de glimlach geboren. Je kunt zulke glimlachjes niet veinzen. Mooi gebouw heb je hier, man. Leuk iemand prat te zien gaan op zijn vak. Soms loop je van die oorden binnen, dan weet je nooit wat je aan zult treffen, mijn hemel. Dan wil je tegen jezelf zeggen, hoe kunnen mensen zo leven, maar we zijn toch allemaal anders aangelegd en je moet handelen naar wat je hebt meegekregen. Bij ons thuis... Hij had Walker 125 zijn goedkeuring verleend. Zoveel aan zijn hoofd, zoveel aan zijn hoofd.

De wind heeft zich laten strikken in een van de verborgen windholen van Walkerstreet, waar hij gierend tekeer blijft gaan. De lift is een soepel lopende Arbo Smooth-Glide, populair bij aannemers van woontorens toen nummer 125 verrees. Lila Rae weet nog van een lezing over de lift-marketing dat Arbo duizenden guldens spendeerde om de Smooth-Glide op handelsbeurzen en congressen te promoten. Zij waren de eersten die de duistere machten begrepen van de bikini. Op een roterende schijf versierd met rode, witte en blauwe linten, strelen lange smalle vingers de lucht, wenken ze de aannemers. De modellen hebben volmaakte Amerikaanse navels en de atmosfeer is bedompt in de oude congreshal. Een voor viriele verstrooiing vergeten poster geeft in zilveren letters gedetailleerde informatie over Arbo's gepatenteerde QuarterPoint CounterWeight-systeem. Is dat u ooit overkomen? U hebt net uw nieuwste lift afgeleverd en wilt hem trots als een pauw aan uw klant demonstreren. Terwijl u omhooggaat naar de bovenste verdieping, stokt de Merk X-lift en vertikt het in beweging te komen. Met *die lui* wilt u geen zaken meer doen! Zeg die verstokte, eigenzinnige tegengewichten vaarwel met de nieuwe soepel glijdende Smooth-Glide-woontorenlift van Arbo. Wereldwijd zijn er meer dan twee miljoen Arbo-liften in gebruik. Mee naar boven?

Er verschijnt een kaal hoofd met een krans van losse rode krullen voor het raam van de deur. De man gluurt naar Lila Mae en opent de deur, zijn lichaam verschuilend achter het grijze metaal. Hij laat het aan haar over iets te zeggen.

'Lila Mae Watson,' zegt ze, 'ik kom uw lift inspecteren.'

's Mans lippen stulpen zich als een boog tegen zijn neus en Lila Mae begrijpt dat hij nooit eerder een liftinspecteur zoals zij heeft gezien. Lila Mae heeft nauwkeurig een plek vastgelegd als de locus van wereldstedelijke onvriendelijkheid. Een nulpunt. Het bevindt zich in het hart van de stad, op een straathoek die overdag verstopt raakt met drukke, rondsjuwende stadsbewoners en 's nachts volledig leeg blijft, op de prostituees en een enkele verdwaalde straatverkoper na. Het

is twee minuten lopen vanaf het kantoor. Met dat nulpunt als referentiepunt kan ze precies voorspellen hoeveel achterdocht, nieuwsgierigheid en boosheid ze in haar inspectiegevallen zal oproepen. Walker 125 ligt aan de buitenste rand van de stad, vlak bij de oever van de vervuilde rivier die de wolkenkrabbers uit de voorsteden houdt, en een heel eind van de straathoek vandaan: Hij mag haar niet. ‘Laat me uw penningpasje zien,’ zegt de man, maar Lila Mae’s hand is al aan het vissen in haar jaszak. Ze flapt haar legitimatiebewijs open en houdt het voor het gezicht van de man. Hij neemt de moeite niet ernaar te kijken. Hij vroeg het maar om indruk te maken.

Het trappenhuis ruikt naar aangebrand dierenvet en onduidelijke vleessausen die door het koken verschalen. De helft van de plafondverlichting is kapot of ontbreekt. ‘Hierheen,’ zegt hij. De conciërge lijkt te ontdooien als hij Lila Mae over de met vuil dichtgesmeerde zeshoekige zwarte en witte tegels voert. Zijn hoofd als een bloembol lost op tussen schouders, gaat dan over in een brede diepzee van torso en benen. ‘Waarom komt Jimmy deze keer niet?’ vraagt de conciërge. ‘Goeie kerel, die Jimmy.’ Lila Mae geeft hem geen antwoord. Donkere olie heeft strepen op zijn onderarmen en vlekken op zijn groene T-shirt gemaakt. Er klapt boven een deur open en een harde vrouwenstem schreeuwt iets in de rauwe tonen die men reserveert voor het drillen van kinderen en huisdieren.

De bobbel en blutsen in de textuur van de liftdeur vertellen haar dat de directie hem een paar keer heeft overgeschilderd, maar Lila Mae herkent nog wel de ongewoon brede afmetingen van een Arbo Smooth-Glide-deur. Zich richtend naar de door passagiers gespuide kritische opmerkingen uit de begintijd, rustten de mensen van Arbo hun nieuwste model uit met een veel te grote deur om de illusie van ruimte te geven, om de passagier af te leiden van het gevoel dat bij elke passagier sterk moet leven omtrent liften. Dat ze in een doos aan een touw in een schacht op en neer rijden. Dat ze in de

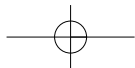
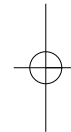
lege ruimte zweven. Als de conciërge de oude verf er niet afkrabt wanneer hij de volgende keer weer een nieuwe laag aanbrengt, zal dat op het laatst de beweging van de deur belemmeren. (Natuurlijk een heleboel graffiti in deze buurt.) De liftdeur hapert al in zijn gleuven wanneer hij opengaat. Een storing die op zijn geboorte wacht, de ontluikende contouren van een 787. Lila Mae besluit niets te zeggen tegen de conciërge. Het is haar zaak niet. ‘U wilt zeker in de machinekamer beginnen,’ zegt de conciërge. Hij is gefixeerd op de ideale driehoekige vorm van Lila Mae’s dasknoop, de structuur van paarse en blauwe vierkanten. De das verdwijnt bij haar boezem, glijdt tot onder de knopen van haar donkerblauwe pak.

Lila Mae antwoordt hem niet. Ze leunt tegen het achterpaneel van de lift en luistert. Walker 125 is maar twaalf verdiepingen hoog en de trilling van de vrijlopende aandrijfkracht mindert niet erg wanneer deze door de stevige kabellus van het afleidwiel heen loopt, naar beneden gaat door de kabels, het ophangraderwerk door loopt en de liftkooi grijpt. Lila Mae kan de stationair draaiende aandrijfkracht voelen in haar rug. Ze hoort de klik van de deurmachine boven zich in de donkere schacht, en dan gaat de deur dicht, hapert een klein beetje als de dikke verflaag de deurpost schampt. Bij Arbo-liften zijn drie Gemco-spiraalveren de standaarduitvoering buffers. Ze wachten vijf meter onder haar, als stalagmieten. ‘Druk op twaalf,’ commandeert ze de conciërge. Zelfs met haar ogen dicht had ze het zelf kunnen doen, maar ze probeert zich te concentreren op de trillingen die haar rug masseren. Ze kan ze nu bijna zien. De trillingen van deze lift laten zich in haar hoofd vertalen als een zeeblauwe kegel. Haar pen rust in haar handpalm en haar greep erop verslapt. Hij zou kunnen vallen. Ze sluit het geluid uit van de ademhaling van de conciërge, een laag rommelend geluid dat zangerig overgaat in een fluittoon bij de maximale welving van de lucht die hij uitblaast. Dat is lawaai. De lift is in beweging. De lift beweegt opwaarts in de schacht, naar het gegrom in de

machinekamer en Lila Mae zet dat ook om in een beeld. De klim omhoog is een rode punt die ronddraaiend prikt in de blauwe kegel, die in omvang dubbel zo groot wordt en wankelt als de lift begint te stijgen. Je kiest die vormen en hun gedragingen niet uit. Iedereen heeft zijn eigen stelletje djinns. Hangt af van hoe je geest werkt. Lila Mae heeft altijd iets gehad met geometrische vormen. Als de lift de stopplaats bereikt van de vijfde verdieping, fladdert met een radslag een oranje achthoek haar verbeeldingsraam binnen. De figuur danst op en neer, detonerend met de ringvormige agressie van de rode punt. Kubussen en parallellogrammen verschijnen rond de achtste verdieping, maar zij nemen genoeg met halfslachtige kleine sprongetjes en verstoren de gang van zaken niet zoals de baldadige oranje achthoek. De achthoek stuitert naar de voorgrond, snakkend naar aandacht. Zij weet wat het is. Het drietal veerbuffers wijkt steeds verder van haar terug, tien verdiepingen lager op de zanderige en donkere bodem van de schacht. Geen behoefte hoger te gaan. Vlak voordat ze haar ogen opendoet, probeert ze te bedenken hoe de uitdrukking van de conciërge moet zijn. Het wil niet erg komen, behalve die eigenaardige stulping van zijn lippen, maar dat telt niet omdat ze die al zag toen hij de voordeur opendeed. De ogen van de conciërge zijn twee zwarte lijnen die onmerkbaar verdwijnen in de verwarring van zijn loensende hiërogliefenblik. Zijn lippen stulpen zo ver uit dat zijn neusvleugels ze lijken op te zuigen. 'Ik zal u moeten dagvaarden wegens een defect overspeed-contact,' zegt Lila Mae. De deur glijdt langzaam in zijn groeven open en de trilling van de stationair draaiende aandrijfkracht is vol en hevig, hierboven zo dicht bij de machinekamer.

'Maar u hebt er nog niet eens naar gekeken,' zegt de conciërge, 'u hebt hem niet eens gezien.' Hij is overdonderd en zijn roze wangen worden vlekkerig van kleine speldenpuntjes bloed.

'Ik zal u moeten dagvaarden wegens een defect overspeed-contact,' herhaalt Lila Mae. Ze draait de piepkleine schroefjes

uit het glazen inspectieplaatje links op het voorpaneel van de lift. Op de zijkant van de schroevendraaier staat *Eigendom van de Liftinspectiedienst* te lezen. ‘Hij hapert om de zes meter of zo,’ voegt Lila Mae eraan toe, terwijl ze het inspectieplaatje van onder het glas vandaan haalt. ‘Als u wilt, kan ik mijn handleiding uit de auto ophalen en dan kunt u de regels zelf bekijken.’

‘Ik hoef dat verduvelde boek niet te zien,’ zegt de conciërge. Hij beweegt zijn duimen druk langs zijn vingers heen en weer, terwijl zij het plaatje signeert en het glas er weer voorzet. ‘Ik weet wat de handleiding zegt. Ik wil dat u naar het verduvelde ding zelf kijkt. Hij doet het best. U bent niet eens boven geweest.’

‘Desalniettemin,’ zegt Lila Mae. Ze opent haar werkmap en vult haar initialen in, onderaan in de ID-kolom. Zelfs vanaf de twaalfde verdieping kan ze de vrouw beneden nog horen schreeuwen naar haar kinderen, of naar wat Lila Mae vermoedt kinderen te zijn. Je weet het tegenwoordig maar nooit.

‘U bent toch niet een van die voodoo-inspecteurs? Hoeven niets te zien, voelen het gelijk, niet? Ik heb Jimmy wel grapjes over jullie toverdokters horen maken.’

‘Intuitionist,’ zegt ze. Lila Mae wrijft de balpen warm om de inkt vloeiend te krijgen. De W van haar initialen hoort bij een spookalfabet.

De conciërge grinnikt. ‘Als dat het spelletje is dat u wilt spelen,’ zegt hij, ‘hebt u me te pakken, geloof ik.’ Hij houdt drie twintig-dollarbiljetten in zijn vettige handpalm. Hij leunt over naar Lila Mae en steekt het geld in haar borstzak. Tikt het naar beneden. ‘Ik heb nooit eerder een vrouwelijke liftinspecteur gezien, laat staan een zwarte, maar ik vermoed dat ze jullie allemaal dezelfde oefjes leren.’

De deur van verdieping 12-A gaat krakend achter Lila Mae open. ‘Wat is al dat lawaai hier in de hal?’ vraagt een hoog piepstemmetje. ‘Wie moet er hier zo rondhangen? Wat wilt u?’

De conciërge trekt de deur van 12-A resoluut dicht en zegt: